

■ روح‌الله صالحی

آتش‌بس در سوریه برقرار شد تا گروه‌های درگیر این کشور بتوانند مذاکرات صلح را ادامه داده و از مجرای سیاسی بحران را حل کنند، با این وجود ترکیه و عربستان در راستای منافع خود کام‌برمی‌دارند. حمله ترکیه به کردها تروریست‌ها که برای تغییر موازنه است، همچنین شروط معارضان برای اجرای آتش‌بس، می‌تواند موجبات نقض خونریزی در سوریه به امریکا و روسیه می‌گوبند به توافقی برای آتش‌بس رسیده‌اند. دکتر حسین روبروان، کارشناس مسائل خاورمیانه می‌گوید:«عربستان و ترکیه‌نمی‌توانند در سوریه مداخله‌زمینی‌کنندزیرااگر این اقدام راانجام دهند، روسیه‌مواضع این نیروهاراایمانران خواهد کرد.»به‌گفته‌وی اگر نیروهای مقاومت همچنان به پیشروی‌های خوددر شمال سوریه ادامه دهند، معادله به نفع دولت سوریه تغییر خواهد یافت و در این صورت سوریه برنده جنگ خواهد بود. برای بررسی تحولات منطقه باروبروان به‌گفت‌وگوشستمیم.

■ ■ ■

الان پیشروی نیروهای مقاومت موازنه میدانی را به نفع دولت سوریه تغییر داده‌است و از این‌رو برخی کارشناسان معتقدند که تلاش ترکیه و عربستان برای مداخله زمینی در سوریه هم‌برای تغییر موازنه به نفع تروریست‌هاست. پرشسی که مطرح می‌شوداین است که آیا عربستان و ترکیه از منظر سخت‌افزاری از چنین تانسیمی بر‌خوردار هستند تا بتوانند موازنه را به نفع خود تغییر دهند یا خیر؟ با توجه به اینکه عربستان در یمن درگیر است و ترکیه در داخل با مسئله کردها روبرو است و این تحولات هز بنه‌های آنها را برای مداخله زمینی بالا می‌برد.

بحث مداخله زمینی عربستان و ترکیه در سوریه امکان‌پذیر نیست. اولاً، عربستان سعودی نیروی توانمندی برای این کار ندارد و ترکیه ممکن‌است نیروی لازم داشته‌باشد یا اینکه با معارض سوری که از استان لاذقیه عقب‌نشینی کرده‌اند، استفاده کند. اما آیا در شرایط کنونی که روسیه، سوریه را بخشی از امنیت ملی خود معرفی کرده است آنها می‌توانند چنین کاری بکنند؟ قطعاً اگر آنها دست به اقدام زمینی در سوریه بزنند، جنگنده‌های روسیه این نیروها را ایمبران خواهند کرد. چرا که روسیه این اقدام را نوعی تجاوز به سوریه می‌داند که بخشی از امنیت ملی روسیه است و به شدت با آنها برخورد خواهد کرد عربستان سعودی تصورش این بود بتواند یک ائتلاف بین‌المللی برای حمله زمینی به سوریه تشکیل دهد اما چنین چیزی اتفاق نیفتاد و تنها ترکیه از طرف این کشور حمایت کرد.

ترکیه هم‌علازم کرده که آنکارا به تنهایی چنین کاری را نخواهد کرد و نطفه جالبی که در این مسئله وجود دارد این است که دولت امریکا (و ناتو) به مقفات ترکیه اعلام کردند که اگر با روسیه درگیر شوداز آنکارا حمایت نخواهند کرد و به همین دلیل ترکیه با توجه به اینکه حمایت غرب را هم به دنبال ندارد، نتواند چنین کاری انجام دهد مجموعه این تحولات نشان می‌دهد که دولت ترکیه نمی‌تواند در شرایط کنونی وارد ماجراجویی جدیدی شود. به دلیل شکست‌های همیمنان ترکیه و سعودی در سوریه یک‌نوع سیاست بلوف از طرف این کشورها مطرح می‌شود که گویا اینها در موضع قدرت هستند و بحث دخالت را بررسی می‌کنند. در حالی که چنین احتمالی در عرصه عمل امکان‌پذیر نیست.

با این اوصاف با توجه به ادامه پیشروی نیروهای مقاومت که موازنه میدانی را به نفع سوریه تغییر خواهد داد و ایران و روسیه دست بالا را پیدا می‌کنند، آیا ترکیه و عربستان دست روی دست خواهند گذاشت و این تحولات را نظاره می‌کنند؟ ترکیه و عربستان در پنج‌سال گذشته هز بنه‌های زیادی برای حمایت از تکفیری‌ها انجام داده‌اند. واقعاً به نظر تان نمی‌توانند نظاره‌گر این باشند که تمام تلاش‌هایشان به هدر رود؟

نه، البته این طور نیست که ترکیه و عربستان هیچ اقدامی نمی‌کنند. به‌ر حال عربستان، قطر، ترکیه، اردن و غرب سرمایه‌گذاری وسیعی روی تروریست‌ها در سوریه کرده‌اند. عربستان سعودی میلیاردها دلار در سوریه هزینه کرده‌است و بسیاری از معارضان حقوق ۸۰۰ دلاری می‌گرفتند در حالی که دولت سوریه حداکثر نتاوش این بود که حقوق ماهانه ۲۰۰ دلار به نیروهای خود بپردازت می‌کرد و این نشان می‌دهد که آنها تا چه حد در سوریه سرمایه‌گذاری کرده‌اند.

در چنین شرایطی آیا جبهه عربی-غربی قبول می‌کند که با دخالت ایران و روسیه اینجا شکست بخوردن و از سوریه دست‌خالی بیرون بیایند، قطعاً اینگونه نیست. غرب و امریکا بسیاری از تروریست‌ها را آموزش به آنها تسلیحات دادند و همه اینها نشان می‌دهد که جبهه عربی- غربی برای سبم‌خواهی در سوریه کاری انجام خواهد داد. این سبم‌خواهی در بحث آتش‌بس بروز پیدا می‌کند. الان ارتش سوریه در حال یکسره کردن کار تکفیری‌ها و پیروزی در مقابل آنها است، لذا هدف غرب بر این قرار گرفته‌که این شرایط را متوقف کند. اگر آتش‌بس برقرار شود در برخی از محورها گروه‌های مخالف باقی می‌مانند و امکان گفت‌وگو بین تروریست‌ها و دولت فراهم می‌شود و غرب حداقل سهمی در آینده سوریه به دست خواهد آورد.

شما گفتید که مداخله زمینی امکان‌پذیر نیست ولی احتمال اینکه عربستان سعودی برای برگرداندن موازنه تسلیحات بیشتری به تروریست‌ها از سال ۲۰۰۸ کند، وجود دارد؟ همچنین عادل الجبیر وزیر خارجه عربستان اخیراً گفته که موشک‌های پیشرفته در اختیار تکفیری‌ها قرار خواهد داد. این مسئله تا چه حد امکان‌بروز دارد؟

یک مثل غربی وجود دارد؛ اینکه اگر خانه شما از شیشه‌است به دلیل آسیب‌پذیری خانه‌تان به خله مردم سنگ‌پرت نکنید. اگر عربستان حتی یک موشک به تروریست‌های سوریه برای زدن هوایپماهای روسی ارسال کند قطعاً روز بعد روسیه موشک‌های ضد هوایی به یمنی‌ها خواهد داد تا علیه عربستان استفاده کنند. نطفه آسیب‌پذیر عربستان، یمن است و اگر سعودی تروریست‌ها در سوریه تقویت کند، روس‌ها در یمن تلافی خواهند کرد و به دلیل جنگ یمن، عربستان جرئت چنین کاری را ندارد.

عربستان ۱۳ هزار و ۷۰۰ موشک‌های «تاو» با هزینه یک میلیارد و

۲۰۰ میلیون دلار از امریکا خریداری کرد و در اختیار معارضان قرار داد، اما اینکه چرا آن عربستان مردد است تا موشک ضد‌هوایی به

تروریست‌ها بدهد به جنگ یمن مربوط می‌شود. روسیه به سعودی

تذکر داده‌است که اگر چنین کارای انجام دهد مردم مسکو تلافی خواهد

کرد. البته اگر عربستان موشک به تروریست‌ها بدهد، روس‌ها

تسلیمات پیشرفته‌تری دارند که می‌توانند از این مسئله استفاده

کنند ولی قطعاً عربستان در مقابل موشک‌هایی که روسیه در اختیار

یمنی‌ها قرار خواهد داد توان روبروایی ندارد.

گفت‌وگو

گفت‌وگو ۸۸۴۹۸۴۲۸



بررسی تحولات منطقه در گفت‌وگو با دکتر حسین روبروان، کارشناس مسائل خاورمیانه

ماجراجویی سعودی در سوریه را روس‌ها در یمن پاسخ می‌دهند

موقفیت‌های میدانی ارتش سوریه در چه مرتبه‌ای از اهمیت قرار دارد و چه نقشی در روند تحولات سیاسی این کشور و منطقه ایفا خواهد کرد؟ اگر استان‌های مرزی سوریه با ترکیه (حلب و ادلب) تحت کنترل نیروهای مقاومت در بیاید، چه تغییری در معادله نظامی اتفاق خواهد افتاد؟

عمده‌ترین جبهه‌هایی که در ابتدای بحران سوریه باز شد در شمال سوریه بوده؛ یعنی استان‌های ادلب، حلب و رقه بود و از آنجا به سمت استان‌های حماه، حمص و لاذقیه پیشروی وار تنش سوریه را آسیب‌پذیر کردند. اگر ارتش سوریه با آزادسازی این مناطق به مرز ترکیه برسد بخش وسیعی از مسیرهای تدارکاتی تروریست‌ها قطع خواهد شد. به عبارتی، راه‌های تدارکاتی دچار مشکل خواهد شد. الان مسیرهایی که تدارکات وارد سوریه می‌شود یکی معبر «باب‌الپهوا» از طرف هاتانی به سمت ادلب است، دیگری معبر «باب‌السلام» به سمت شهر اعزاز است و بستان مرز یعنی قطع لیسنیتیک و امکانات نظامی به گروه‌های معارض. اگر چنین اتفاقی رخ دهد به این معنی است که ریزشی در جبهه مخالفان انجام شده‌است.

چرا الان مخالفان دچار ریزش‌های جدی شده‌اند؟ به دلیل اینکه بخشی از راه‌های تدارکاتی قطع شده‌است و اگر همه مسیرهای تدارکاتی قطع شوند قطعاً معادله به نفع دولت تغییر خواهد یافت لذا الان آنچه در شمال سوریه اتفاق می‌افتد رقابت بر سر قطع یا ادامه راه‌های تدارکاتی از ترکیه به تروریست‌ها است. اگر دولت سوریه بتواند چنین مسیری‌های را قطع کند قطعاً بره جنگ خواهد بود.

با توجه به اینکه آزادسازی حلب تروریست‌ها را در شرایط بدی قرار می‌دهد و راه کمک‌رسانی از راه ترکیه به تکفیری‌ها قطع می‌شود، به نظر شما واکنش جبهه عربی- غربی نسبت به آزادسازی حلب خواهد بود؟

الان بخشی از واکنش جبهه عربی- غربی در مقابل این پیشروی‌های سوریه بلوف است. آنها سعی کردند یک تعداد از نیروهای مخالفی که از لاذقیه عقب‌نشینی کردند از مسیر اعزاز به داخل سوریه وارد شده تا جبهه مخالفان تقویت شوند اما همه اینها تأثیر چندانی ندارد زیرا نیروهای مخالف از شرایط روانی خوبی برخوردار نیستند و روحیه خودشان را از دست داده‌اند ولی ارتش سوریه روحیه خود را پیدا کرده و الان به‌سرعت در حال پیشروی است و غرب نمی‌تواند این معادله را تغییر دهد و باید شکست خود را در سوریه بپذیرد. عربستان و ترکیه با شعار و تهدید سعی می‌کنند این شکست را قبول نکنند و همچنان از تروریست‌ها حمایت کنند و روحیه آنها را بالا ببرند اما این اقداماتی نمی‌تواند معادله را تغییر دهد.

در ماه‌های اخیر پیشروی کردها در شمال سوریه وجود دارد؟ کمک روسیه و ارتش سوریه به انجام شده است نگرانی مقامات آنکارا را در پی داشته‌است و به همین منظور ارتش ترکیه اخیراً حملات



انجام شود اما آنچه زمینه‌ساز این نزدیکی است هماهنگی عقلانی و منطقی دو کشور در سطح منطقه‌است. امریکا از روسیه خواسته آتش‌بس در سوریه با موافقت روسیه و ایران باشد. یعنی امریکا دنبال موافقت رسمی ایران برای برقراری آتش‌بس در سوریه است و به همین دلیل چنین تصمیمی نمی‌تواند از طرف روسیه بدون هماهنگی با ایران مسیر شود.

وزیر دفاع روسیه در این سفر جزئیات پیشنهادهای امریکارا آورده و تحویل ایران داده و با گفت‌وگو سعی می‌کند به یک تفاهم بین دو طرف برای اجرای قطعنامه ۲۲۵۴ دست پیدا کند؛ اینکه چه گروهی مشمول آتش‌بس خواهد بود و کدام گروه به دلیل ماهیت تروریستی جنگ علیه آن ادامه خواهد یافت.

اخیراً نقش امریکایی‌ها در تحولات سوریه کاهش یافته و امریکایی‌ها خود را تا حدی از بحران این کشور بیرون ننگه‌داشته‌اند ولی در عراق فعالیت گسترده‌ای دارند، به نظر می‌رسد یک تقسیم‌کاری بین روسیه و امریکا برای مقابله با داعش در سوریه و عراق انجام شده‌است. شما چقدر این مسئله را محتمل می‌دانید؟

قطعنامه ۲۲۵۳ در ارتباط با اولویت‌های جنگ با گروه‌های تکفیری است و قطعنامه ۲۲۵۴ راه‌حل سیاسی در سوریه است و دو قطعنامه وجود دارد که با اجماع اعضای شورای امنیت به تصویب رسیده که یکی از آنها مربوط به جنگ

د

اگر عربستان حتی یک موشک به تروریست‌های سوریه برای زدن هواپیماهای روسی ارسال کند قطعاً روز بعد روسیه موشک‌های ضد‌هوایی به یمنی‌ها خواهد داد تا علیه تروریست‌ها استفاده کنند نقطه آسیب‌پذیر عربستان یمن است و اگر چنین اقدامی در سوریه بکنند روس‌ها در یمن تلافی خواهند کرد و به دلیل جنگ یمن عربستان جرئت چنین کاری را ندارد

سوریه موافقت کرده‌اند، ولی کارشکنی برخی کشورهای منطقه برای تنش‌آفرینی در سوریه می‌تواند مذاکرات صلح را منحرف کند. با این اوصاف شما چشم‌انداز مذاکرات سوریه را چگونه پیش‌بینی می‌کنید؟ آیا عربستان و ترکیه حاضر خواهند شد به مذاکرات صلحی که در آستانه پیروزی‌های ارتش سوریه انجام می‌شود، خود

دهند یا همچنان به جنگ‌افروزی‌های خود ادامه می‌دهند تا بار دیگر بتوانند تروریست‌ها را تقویت کنند؟

در بحث آتش‌بس، مسئله‌ای که وجود دارد آتش‌بس با معارضان سوری و ادامه جنگ علیه تکفیری‌ها است اما این توافق در تفسیر دچار مشکل است زیرا در اینکه چه گروه‌هایی معارض و کدام تروریستی است اختلاف نظر وجود دارد. روسیه می‌گوید که گروه‌های داعش، جبهه‌النصره، احرار، الشام و جیش‌الاسلام جزو گروه‌های تروریستی هستند در حالی که عربستان فقط داعش را به عنوان گروه تکفیری می‌داند و حتی جبهه‌النصره را جزو گروه‌های معارض می‌داند. لذا این اختلاف نظر در تعیین مصداق گروه تروریستی یکی از چالش‌های اجرایی توافق آتش‌بس است. دولت سوریه و روسیه طرفشان بر این است که با توجه به قطعنامه ۲۲۵۴، بهتر است آتش‌بس در برخی جبهه‌ها برقرار شود و روسیه سوریه به سمت آزادسازی استان رقه بروند و پایگاه‌های داعش در این استان را نابود کنند. آتش‌بس در یک نقطه و ادامه عملیات در نقطه دیگر مانور ارتش سوریه را بالا خواهد برد و به همین دلیل چنین شرایطی می‌تواند به نفع دولت سوریه باشد. هر چند امکان استمرار آتش‌بس وجود ندارد. به عبارتی، گروه‌های مخالف به صورت مستقیم یا غیرمستقیم متکی به یکدیگر هستند. لذا از بین بردن داعش عملاً ستون فقرات مخالفین را از بین برده و بقیه جایگاه چندانی نخواهند داشت. به همین دلیل سعی می‌کنند اجازه ندهند دولت سوریه به نقض آتش‌بس به طور بخش‌بخش آنها را از بین ببرد. در این چارچوب ممکن است بحث آتش‌بس با چالش‌هایی مواجه شود.

سفر غیرمنتظره سرگئی شایگو، وزیر دفاع روسیه و میخائیل بوگدانف، نماینده ویژه پوتین به تهران در چه راستایی انجام شده‌است؟ آیا این سفرها مربوط به بحث سوریه است یا مباحث دیگری هم مطرح بوده‌است؟
یک بعد سفر وزیر دفاع روسیه به ایران به روابط دو جانبه مربوط است. الان ایران موشک‌های اس – ۳۰۰ را خریده و به دنبال خرید تاکه‌های تی ۹۰ روسیه و سوخو- ۳۰ و همچنین بستن قراردادهای جدید است و این تعاملات و خرید سلاح‌های پیشرفته نیاز به زمینه‌هایی دارد تا

روسیه و امریکا اخیراً بر سر اجرای آتش‌بس در

۹ جوان | شماره ۴۷۴۲

نیروهای بسیج مردمی در عملیات موصل حضور داشته باشند واکنش امریکایی‌ها چه خواهد بود؟ آیا اختلاف در عملیات مشترک به نفع تکفیری‌ها نیست؟

امریکا رژیم صدام حسین را سرنگون کرد به این امید که این کشور جزو نیول امریکا قرار بگیرد ولی به دلیل مخالفت در عراق ناگزیر به عقب‌نشینی شد. ارتشی که امریکا در عراق تشکیل داد در عملیات سقوط سه استان نینوا، صلاح‌الدین و الانبار به دست داعش نشان داد که این ارتش انگیزه‌ای برای جنگ ندارد و خیانت‌های زیادی در آن وجود دارد و قابل اتکا نیست و به همین دلیل نیروهای حشدالشعبی شکل گرفت. حشدالشعبی یک نیروی مردمی و اعتقادی است و شباهتی به سپاه در ایران دارد و می‌تواند ضمانتی برای نظام سیاسی در عراق باشد.

امریکا دنبال استقرار یک ارتش عقیدتی در عراق نیست و به همین دلیل امریکا سعی کرد گروه‌هایی با ماهیت سنی در مقابل حشدالشعبی ایجاد کند. گروه‌هایی که نزدیک به ۱۵ هزار نفر از موصل که توسط امریکا آموزش داده‌اند در فتح شهر الرمادی حضور داشتند و این گروه‌ها با یک ماهیت ملی بروز و ظهور داشتند و امریکا نتوانست آنها را در مقابل حشدالشعبی قرار دهد. دولت عراق اساساً با مصوبه تأسیس حرس الوطنی در پارلمان حشدالشعبی و حشدالوطنی که از عشایر سنی شکل گرفته‌اند به دنبال نهادینه کردن این گروه‌ها است و می‌خواهد هر دو را جذب کرده و از آنها در حفظ امنیت ملی استفاده کند. امریکا همچنان فتنه‌انگیزی می‌کند یا حشدالشعبی منحل شود یا در مقابل حشدالشعبی یک گروهی متضاد با این گروه تشکیل شود. تاکنون داوطلبان سنی حاضر به قبول چنین درخواست و بازی در چارچوب نقشه‌های امریکا نشده‌اند. امریکا در حال حاضر کارشکنی می‌کند و حاضر نیست از عراق چشمپوشی کند.

همانطور که می‌دانید اخیراً فرانسه طرح سازمانی را برای مذاکرات میان فلسطینی‌ها و اسرائیلی‌ها به شورای امنیت سازمان ملل ارسال کرده‌است ولی صهیونیست‌ها مخالف این طرح هستند و نتانیاهو گفته‌است این طرح شکست کنفرانس را حتمی می‌کند، به نظر تان چرا فرانسه نقش میانجی در



این مذاکرات را بر عهده گرفته‌است، چرا که پیشتر امریکایی‌ها عهده‌دار مذاکرات بودند؟

وزیر خارجه سوئد که یکی از اعضای اتحادیه اروپا است اعلام کرده است بحران در خاورمیانه عمدتاً بحران اشغال است و تا زمانی که اسرائیل به عنوان یک قدرت متجاوز در منطقه حضور دارد ناراضایی از غرب و عملیات تروریستی که در فرانسه افتاد تکرار خواهد شد. بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی وزیر خارجه سوئد را به روبرو نگری متهم کرد و او را تشدیداً مورد حمله قرار داد و سفیر سوئد را احضار کرد. به این دلیل که این نگرش در اروپا شکل گرفته که غلص اصلی بحران در خاورمیانه اسرائیل است و این مسئله برای امنیت اسرائیل خطرناک است. فرانسه چنین مسئله‌ای را تأیید می‌کند اسرائیل را از این بن‌بست بیرون بن‌بست یکی از دلایل شروع انتفاضه جدید در فلسطین است به همین دلیل هم غرب سعی می‌کند اسرائیل را از این بن‌بست خارج کند و یک امیدی هر چند واهی در مقابل مردم فلسطین قرار دهد تا اینکه انتفاضه فروکش کند.

سفر جان کری، وزیر خارجه امریکا به اردن و دیدار با پادشاه این کشور و محمود عباس، رئیس تشکیلات خودگردان در این چارچوب انجام شده‌است. امریکا همواره از اسرائیل حمایت کرده است و سعی می‌کند مشکلات مردمی گفته‌اند که در عملیات موصل شرکت می‌کنند؛ به نظر تان اهداف امریکا از کنسار گذاشتن نیروهای مردمی چیست؟ از طرفی، اگر